

«ТАСДИҚ МЕКУНАМ»

Ректори Донишгоҳи давлатии тиббии
Тоҷикистон ба номи Абуалӣ ибни
Сино, доктори илмҳои тиб, профессор

Мухиддин Н.Д.

08 соли 2026

ТАҚРИЗИ

муассисаи пешбар - Муассисаи давлатии таълимии «Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон ба номи Абуалӣ ибни Сино» ба диссертатсияи Чилаева Мухайё Тоҳировна дар мавзӯи «Масъалаҳои иҷтимоии ташаккули тарзи ҳаёти солими ҷавонон: омилҳо ва дурнамои он (таҳлили сотсиологӣ)», ки барои дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD), доктор аз рӯйи ихтисоси 6D050100 - Сотсиология (6D050103 - Сохтори иҷтимоӣ, ниҳодҳо ва равандҳои иҷтимоӣ) пешниҳод карда шудааст

1. Мутобиқати мавзӯ ва муҳтавои диссертатсия ба шиносномаи ихтисоси илмӣ. Муҳтавои асосӣ ва натиҷаҳои кори диссертатсионии Чилаева Мухайё Тоҳировна ба Шиносномаи ихтисосҳои илмии Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз рӯйи ихтисоси илми 6D050100 - Сотсиология (6D050103 - Сохтори иҷтимоӣ, ниҳодҳо ва равандҳои иҷтимоӣ) мутобиқат менамояд.

Дар кори диссертатсионӣ масъалаҳои ташаккули тарзи ҳаёти солим дар байни ҷавонон, омилҳо, самт ва дурнамои ташаккули масъалаҳои иҷтимоӣ, роҳҳои тарғиб ва паҳн намудани тарзи ҳаёти солим дар шароити ҷомеаи муосири Тоҷикистон таҳқиқ гардидааст. Муаллиф ҳангоми таҳияи кори диссертатсионӣ аз натиҷаҳои таҳқиқоти сотсиологӣ истифода намуда, натиҷаҳои он дар кори илмӣ ба таври васеъ оварда шудааст.

2. Мубраммияти мавзӯи таҳқиқот. Дар замони муосир, бахусус дар ҷомеаи тоҷик масъалаҳои иҷтимоии ташаккули тарзи ҳаёти солим муҳим дониста шуда, барои дар амал татбиқ намудани он як қатор барномаҳо, стратегия ва концепсияҳо қабул карда шудаанд. Ба монанди: «Барномаи миллии ташаккули тарзи ҳаёти солим дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2011-2020 ва 2022-2026», «Барномаи давлатии солимии репродуктивӣ барои солҳои 2019-2022», «Стратегия оид ба ғизо ва фаъолияти ҷисмонӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2015-2024»,

«Стратегияи рушди устувори ғизои мактабӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2027», «Барномаи пешгирии фарбеҳӣ ва ташаккули ғизои солим дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2019-2024» мебошанд.

Имрӯз масъалаи ташаккули тарзи ҳаёти солим дар сиёсати иҷтимоии Ҳукумат яке аз самтҳои афзалиятнок ба ҳисоб меравад, зеро маҳз дар давраи ҷавонӣ заминаҳои асосии ҳаёти солим мустаҳкам гардида, худмуайянкунӣ ва пешрафти касбӣ амалӣ карда мешавад. Бинобар ин, дар мамлакат дар якҷоягӣ бо институтҳои ҷомеа барои ҳалли ин масъала чораҳои зарурӣ андешида мешавад.

Дар маҷмӯъ, кори диссертатсионии Чилаева Муҳайё ба талаботи корҳои илмӣ - таҳқиқотии муосир ҷавобгӯ буда, дорои аҳаммияти назариявӣ ва амалӣ мебошад. Натиҷаҳои таҳқиқот ва хулосаҳои пешниҳодгардидаи муаллиф барои боз ҳам беҳтар намудани масъалаҳои иҷтимоии ташаккули тарзи ҳаёти солим дар Ҷумҳурии Тоҷикистон мусоидат намуда метавонад.

3. Дарачаи навгонии натиҷаҳои дар диссертатсия ва нуктаҳои илмие, ки барои ҳимоя пешниҳод мешавад. Диссертатсияи Чилаева Муҳайё Тоҳировна дорои як қатор навгонҳои илмӣ мебошад, ки сатҳи баланди илмӣ – назариявӣ дошта, хусусияти мустақилонаи таҳқиқотро инъикос менамоянд. Яке аз навгонҳои муҳимми таҳқиқоти диссертатсионӣ дар он зоҳир мегардад, ки масъалаи ташаккули тарзи ҳаёти солим аз нигоҳи сотсиологӣ ба таври фарогир мавриди омӯзиш қарор гирифта, дар доираи назарияҳои классикию муосири сотсиологӣ таҳлил ва муқоиса карда шудаанд.

Муаллиф дар асоси таҳлили сарчашмаҳои илмӣ собит намудааст, ки дар илми сотсиология нисбат ба масъалаҳои иҷтимоии ташаккули тарзи ҳаёти солим мавқеи ягона вучуд надошта, муҳаққиқон онро аз дидгоҳҳои гуногун таҳлил менамоянд. Аз ҷумла, назарияи «**гардиши фарҳангӣ**» тарзи ҳаёти солимро ҳамчун андозаи назорати иҷтимоӣ эътироф намудааст. Асосан ин назария ба ҷомеаи муосир алоқаманд буда, нақши махсусро фарҳангҳо иҷро менамоянд. Бояд гуфт, ки агар фарҳанг тақмилёфта бошанд, пас имконияти васеъ барои ташаккули тарзи ҳаёти солим вучуд дорад.

Ҷиҳати дигари муҳимми таҳқиқоти диссертатсионӣ дар он зоҳир мегардад, ки муносибати маҷмуии муаллиф нисбат ба масъалаи таҳқиқшаванда мебошад. Диссертант дар баробари омилҳои иҷтимоӣ,

инчунин, омилҳои муҳити зист, фарҳанг ва дигар паҳлуҳои ба ташаккули тарзи ҳаёти солим алоқамандро мавриди баррасӣ қарор додааст, ки ин равиш барои омӯзиши масъалаи мазкур заминаи мусоид ба вучуд меоварад.

Ҳамчунин, муаллиф масъалаи ташаккули тарзи ҳаёти солимро дар ҳомаи Тоҷикистон муқоиса намуда, тавассути таҳқиқоти сотсиологӣ нишон додааст. Дар натиҷаи таҳқиқоти анҷомдодашуда дурнамо ва самтҳои афзалиятноки ташаккули тарзи ҳаёти солим дар ҳома муайян гардидааст.

Навгони дигари кори диссертатсионӣ дар истифодаи натиҷаҳои таҳқиқоти сотсиологӣ ва таҳлили андешаҳои намоёндагони табақаи ҷавонро фарогир мебошад. Муаллиф муайян намудааст, ки ҷавонони имрӯза нисбат солҳои пеш бештар кӯшиш менамоянд, ки ҳаёти солимро дар амалия татбиқ намуда, аз ҳар гуна амалҳои номатлуб дурӣ ҷӯянд. Хатари асосиро ин омилҳои шахсӣ, ба монанди танбалӣ, сатҳи пасти маърифатнокӣ, кофӣ набудани донишҳо оид ба тарзи ҳаёти солим баррасӣ менамоянд. Инчунин ҷавонон бар он назар ҳастанд, ки барои ташаккули ҳаёти солим мунтазам маълумоти худро нав карда, меъёрҳои оддии ташаккули тарзи ҳаёти солимро дар ҳаёти худ ҷорӣ намоянд.

Дар таҳқиқоти диссертатсионии мазкур масъалаи иҷтимоии ташаккули тарзи ҳаёти солимро чун яке аз масъалаҳои муҳимми таҳқиқот баррасӣ шудааст. Муаллиф дар раванди таҳқиқоти сотсиологӣ ошкор кардааст, ки мунтазам тарғиб намудани ин масъала барои дар амал татбиқ намудани ҳаёти солим имконият фароҳам менамояд.

Дар маҷмӯъ, навгониҳои илмӣ ва нуктаҳои ба ҳимоя пешниҳодгардидаи диссертатсия аз мустақилият ва аҳаммияти илмӣ таҳқиқот шаҳодат дода, барои дар сатҳи зарурӣ ба роҳ мондани тарзи ҳаёти солим дар байни ҷавонон ва ташвиқи он дар Ҷумҳурии Тоҷикистон аҳамияти назариявӣ ва амалӣ дошта метавонанд.

4. Асоснокӣ ва эътимоднокии хулосаю тавсияҳои диссертатсия, пеш аз ҳама, дар мубраммият ва аҳамияти илмӣ-амалии мавзӯи таҳқиқот ифода меёбад. Натиҷаҳои таҳқиқоти диссертатсионӣ ба сарчашмаҳои назариявии муътамад, таҳлилҳои илмӣ ва натиҷаҳои таҳқиқоти сотсиологӣ марбут ба масъалаи иҷтимоии ташаккули тарзи ҳаёти солим дар байни ҷавонон таъяс намуда, бо усули илмӣ асоснок карда шудааст. Муаллиф масъалаи мазкурро дар шароити ҳомаи муносири

Ҷумҳурии Тоҷикистон дар асоси заминаи назарияҳои илмӣ, маълумоти омӯрӣ ва натиҷаҳои таҳқиқоти сотсиологӣ мавриди баррасии амиқ қарор дода, моҳият ва хусусиятҳои онро бо далелҳои муътамади илмӣ шарҳу баён намудааст.

Дар асоси эътимоднокии натиҷаҳо, хулосаҳо ва тавсияҳои таҳқиқот, инчунин, бо мутобиқати методология ва методҳои илмӣ интихобшуда ба мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот, объект ва предмети таҳқиқшаванда таъмин гардидааст. Дар диссертатсия усулҳо ва равишҳои илмӣ мувофиқ ба таври дуруст истифода шуда, онҳо барои ба даст овардани натиҷаҳои бозътимод ва илмӣ имконият фароҳам овардаанд.

Ҳамзамон, эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқот ба сатҳи таҳияи илмӣ интихобнома, риояи талаботи методологии таҳқиқоти сотсиологӣ, мониторинг ва таҳлили натиҷаҳои бадастомада, коркарди илмӣ маълумот, инчунин, ба кофӣ будани ҳаҷми маводи таҳқиқотӣ вобастагӣ дорад. Муаллиф дар чараёни таҳқиқот аз маълумот ва далелҳои дақиқи илмӣ истифода намуда, онҳоро бо усулҳои илмӣ мавриди омӯзиш қарор додааст.

Хулоса ва тавсияҳои пешниҳодгардида дар асоси таҳқиқоти назариявӣ ва амалии анҷомдодашуда таҳия гардида, натиҷаҳои асосии диссертатсия тавассути маърузаҳо дар семинар ва конференсияҳои илмӣ, интишори мақолаҳои илмӣ ва дигар маводди нашрӣ баррасӣ шудаанд. Ин нишондодҳо аз асоснокӣ, эътимоднокӣ ва аҳаммияти илмӣ хулосаю тавсияҳои таҳқиқоти диссертатсионӣ шаҳодат медиҳанд.

5. Аҳаммияти илмӣ, амалӣ, иқтисодӣ ва иҷтимоии натиҷаҳои диссертатсия. Натиҷаҳои бадастомада аз таҳқиқоти диссертатсионии Чилаева Муҳайё Тоҳировна дорои аҳамияти назарраси илмӣ ва амалӣ буда, дар самтҳои гуногуни таҳқиқоти иҷтимоӣ ва фаъолияти сохторҳои давлатӣ мавриди истифода қарор гирифта метавонанд. Мазмун ва муҳтавои таҳқиқоти диссертатсионӣ барои омӯзиши амиқтари ташаккули тарзи ҳаёти солим дар ҷомеаи муосири Тоҷикистон заминаи мусоиди илмӣ фароҳам меорад.

Муаллиф бо истифода аз методҳои назариявӣ ва амалии таҳқиқот масъалаҳои марбут ба ташаккули тарзи ҳаёти солим, роҳҳо, омилҳои ташаккул, самт ва дурнамои он, меъёрҳои асосии ҳаёти солим мавриди таҳлили илмӣ қарор додааст.

Аҳамияти илмӣи диссертатсия дар истифодаи васеи сарчашмаҳои илмӣи муосир, аз ҷумла асарҳои аслии муҳаққиқони хориҷӣ ва ватанӣ ифода меёбад. Ин омил ба таҳқиқот хусусияти муқоисавӣ бахшида, сатҳи илмӣи диссертатсияро баланд менамояд. Натиҷаҳои назариявӣи таҳқиқот барои омӯзиши минбаъдаи масъалаҳои иҷтимоӣи ташаккули тарзи ҳаёти солим дар байни ҷавонон, инчунин, барои муайян намудани дурнамои барномаҳои давлатӣ оид ба ташаккули тарзи ҳаёти солим дар ҷомеаи Тоҷикистон истифода шуда метавонанд.

Аҳамияти амалӣи таҳқиқот дар он ифода меёбад, ки хулосаҳо ва тавсияҳои пешниҳодгардида дар фаъолияти марказҳои ташаккули тарзи ҳаёти солим, институтҳои иҷтимоӣ, ташкилотҳои ҷамъиятӣ ва дигар ниҳодҳои марбута ҳамчун дастур истифода гарданд. Натиҷаҳои таҳқиқоти сотсиологӣи дар диссертатсия таҳлил гардида, барои қабули қарорҳои дахлдор оид ба ташаккули тарзи ҳаёти солим ҳамчун асоси назариявӣ ва иттилоотӣ хизмат карда метавонанд. Инчунин, натиҷаҳои таҳқиқоти диссертатсиониро дар фаъолияти марказҳои таҳқиқоти сотсиологӣ ва ташкилотҳои ҷамъиятӣ ҷиҳати оӯзиши вазъи масъалаи мазкур татбиқ кардан мумкин аст.

Ҳамзамон, омӯзгорони муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣи Тоҷикистон аз маводи диссертатсия дар раванди таълими фанҳои «Сотсиологияи ҷавонон», «Сотсиологияи оила», «Сотсиологияи тиб», «Сотсиологияи шахс», «Сотсиологияи қачрафторӣ», «Сотсиологияи гурӯҳҳои иҷтимоӣ-демографӣ» ва дигар фанҳои соҳавӣи сотсиологӣ истифода бурда метавонанд. Натиҷаҳо, хулосаҳо ва тавсияҳои диссертатсия барои таҳияи барномаҳои таълимӣ, дастурҳои методӣ ва қорҳои илмӣ-таҳқиқотӣ аҳамияти назаррас доранд.

6. Саҳми илмӣи доктараб дар ҳалли масъалаи илмӣ дар он ифода меёбад, ки натиҷаҳои назариявӣ, навгониҳои илмӣ, нуқтаҳои ба ҳимоя пешниҳодшаванда, хулосаҳо ва тавсияҳои амалӣи диссертатсия дастоварди бевоситаи муаллиф мебошанд. Мақолаҳои нашршуда ва маърузаҳои ӯ дар конференсияҳои ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ салоҳияти илмӣи муаллифро дар доираи мавзӯи таҳқиқот тасдиқ менамоянд.

Муаллиф дар раванди таҳқиқот маводди назариявӣ ва эмпирӣи васеъро таҳлил намуда, шахсан дар таҳқиқоти сотсиологӣи шӯъбаи сотсиологияи Институти фалсафа ва сиёсатшиносии ба номи А. Баҳоваддинови Академияи миллии илмҳои

Тоҷикистон иштирок кардааст. Натиҷаҳои бадастомада аз ҷониби муаллиф коркард, таҳлил ва дар диссертатсия самаранок истифода гардидаанд.

7. Арзёбии мазмуни диссертатсия ва дараҷаи ба итмом расидани он.

Сохтори диссертатсия ба талаботи илмӣ ҷавобгӯ буда, аз муқаддима, тавсифи умумии таҳқиқот, се боб, шаш зербоб, хулоса, тавсияҳо, рӯйхати адабиёт ва рӯйхати интишороти илмӣ довталаби дараҷаи илмӣ иборат мебошад. Дар рисолаи илмӣ 2 ҷадвал, 16 расм истифода гардида, ҳаҷми умумии кор 174 саҳифаро ташкил медиҳад.

Дар муқаддима аҳаммият ва мубрами мавзӯи таҳқиқот, дараҷаи таҳқиқи мавзӯи илмӣ, робитаи таҳқиқот бо барномаҳо ё мавзӯҳои илмӣ, мақсад, вазифаҳо, объект, мавзӯи (предмети) таҳқиқот, марҳила, макон ва давраи таҳқиқот, асосҳои назариявӣ, амалӣ ва методологии таҳқиқот, нағзҳои илмӣ ва нуқтаҳои ба ҳимоя пешниҳодшаванда, дараҷаи эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқоти диссертатсионӣ, мутобиқати диссертатсия ба шиносномаи ихтисоси илмӣ, саҳми шахсии довталаби дараҷаи илмӣ, тасвиб ва амалисозии натиҷаҳои диссертатсия, интишорот аз рӯйи мавзӯи диссертатсия, сохтор ва ҳаҷми диссертатсия ҷой дода шудааст.

Дар боби аввали диссертатсия «Асосҳои назариявӣ методологии таҳқиқоти тарзи ҳаёти солим» қисмати назариявӣ ва методологии мавзӯ баррасӣ гардида, назарияҳои сотсиологони классик ва муосир оид ба масъалаҳои иҷтимоии ташаккули тарзи ҳаёти солим дар байни ҷавонон дар ҷомеа таҳқиқ шудааст.

Дар зербоби якуми боби якум «Тарзи ҳаёти солим: мафҳум ва моҳияти иҷтимоии он» (саҳ. 19-49) мафҳуми «тарзи ҳаёти солим» аз нуқтаи назари илмӣ шарҳу тавзеҳ гардида, мавқеъ ва ақидаҳои муҳаққиқону мутафаккирон вобаста ба ин масъала мавриди баррасӣ қарор гирифтаанд.

Муаллиф таҳлили назариявии масъаларо аз афкори иҷтимоии Юнони Қадим оғоз намуда, онро то марҳилаҳои муосири рушди донишҳои иҷтимоӣ идома додааст. Ҳамзамон, андешаҳои мутафаккирони форсу тоҷик оид ба ташаккули тарзи ҳаёти солим ва масъалаҳои марбут ба он дар давраҳои гуногуни таърихӣ низ мавриди омӯзиш қарор дода шудааст.

Дар зербоби дуюми диссертатсия, ки «Назарияҳои сотсиологии ташаккули тарзи ҳаёти солим» (саҳ. 49-78) номгузорӣ шуда, тарзи

ҳаёти солимро тавассути назарҳои классикӣ ва муосир баррасӣ менамояд. Дар ин замина, назарияҳои олимони хориҷӣ, аз ҷумла назарияи функционализми сохторӣ, назарияи амали иҷтимоӣ, интеративизми рамзӣ ва сотсиологияи танқидӣ ё гардиши фаҳангӣ, назарияи нобаробарии иҷтимоиро ном бурда метавонем. Бояд гуфт, ки ҳар яке аз ин назарияҳо ин мушкилотро ба таври ғуногун шарҳ медиханд, ки дар диссертатсия ба таври васеъ оварда шудааст.

Боби дуюми диссертатсия «Омилҳои иҷтимоии ташаккули тарзи ҳаёти солими ҷавонони муосири Тоҷикистон» ном дошта ба шарҳи омилҳои асосии ташаккули тарзи ҳаёти солим ҷомеаи муосири Тоҷикистон бахшида шудааст. Дар доираи ин боб масъалаҳои вобаста ба омилҳои иҷтимоии ташаккули тарзи ҳаёти солим дар байни ҷавонон муҳити иҷтимоӣ таҳқиқ гардидааст.

Дар зербоби якуми боби мазкур, ки «Масъалаи муосири тарзи ҳаёти солими ҷавонон дар Тоҷикистон» (саҳ. 78-92) унвон дорад. Муаллиф барои муайянсозии тарзи ҳаёти солим масъалаҳои иҷтимоии онро баррасӣ намудааст. Дар диссертатсия таъкид шудааст, ки дар ҷомеаи муосири Тоҷикистон масъалаи иҷтимоии ташаккули тарзи ҳаёти солим илмӣ исбот гардидааст, ки барои татбиқи масъалаи мазкур барномаҳои давлатӣ махсусан мусоидат менамояд.

Аз дидгоҳи докталаби дараҷаи илмӣ дар Тоҷикистон меёрҳои асосии муайян намудани тарзи ҳаёти солим дар доираи ҷавонон вучуд дошта, бештари онҳо талош менамоянд, ки ба ин масъала таваҷҷуҳи бештар равона намоянд. Чунки вобаста ба таъсири муҳит ва донишҳои зарурӣ ташаккули ҳаёти солимро дар байни ҷавонон муайян менамояд.

Дар зербоби дуюми боби дуюм бо номи «Омилҳои ташаккули тарзи ҳаёти солими ҷавонон дар ҷомеаи муосири Тоҷикистон» (саҳ. 92-113) масъалаи ташаккули тарзи ҳаёти солими ҷавонон дар Тоҷикистони муосир муфассал таҳлил гардидааст. Аз назари муаллиф, ташаккули тарзи ҳаёти солим ба омилҳои ғуногун ба монанди муҳити иҷтимоӣ, ниҳоди оила, речаи рӯз, истироҳат ва кор таъсиррасон мебошад. Махсусан, оила аввалин ниҳоди ба ҳисоб меравад, ки замиртиаи асосиро барои ташаккули ҳаёти солим фароҳам намуда метавонад.

Боби сеюми диссертатсия - «Самтҳои асосӣ ва дурнаҳои ташаккули тарзи ҳаёти солими ҷавонони муосир дар Тоҷикистон» дар навбати худ аз ду зербоб иборат буда, дар он самту дурнаҳои ташаккули тарзи ҳаёти солим мавриди таҳқиқ қарор гирифтааст. Барои навиштани ин

боби диссертатсия муаллиф аз сарчашмаҳои зиёди илмӣ ва натиҷаҳои таҳқиқоти сотсиологӣ самаранок истифода бурдааст.

Дар зербоби якуми боби сеюм, ки «Самтҳои асосӣ ва дурнамои ташаккули тарзи ҳаёти солими ҷавонон» (сах. 113-130) ном дорад, дар он муаллиф тамоми барномаву стратегияҳоро оид ба масъалаи иҷтимоии ташаккули тарзи ҳаёти солими ҷавононро таҳлил намудааст. Барои дар амалия татбиқ намудани меъёрҳои оддитарини ташаккули тарзи ҳаёти солим пеш аз ҳама ба ҷомеаи Тоҷикистон дурнамои мушаххасу дарозмуҳлат лозим аст.

Зербоби дуюми боби сеюм таҳти унвони «Афкори умум оид ба масъалаи тарзи ҳаёти солими ҷавонон» (сах. 130-150) ба шарҳу тавзеҳи афкори ҷавонон ва рӯ овардани онҳо ба ҳаёти солим инъикос гардидааст.

Муаллифи диссертатсия дар заминаи таҳлили натиҷаҳои таҳқиқоти сотсиологӣ ба хулосае омадааст, ки яке аз ченаки муайянкунандаи тарзи ҳаёти солим ин муҳити иҷтимоӣ ба ҳисоб меравад. Зеро агар муҳити иҷтимоӣ носолим бошад, дар он ташаккул додани ҳаёти солим ғайриимкон мегардад.

Хулоса, боб ва зербобҳои диссертатсия мантиқан пайдарпай буда, марҳилаҳои таърихӣ ба инобат гирифта шуда, мазмунан бо ҳам пайваست мебошанд. Муаллиф дар диссертатсия тавонистааст, ки масъалаҳои иҷтимоии ташаккули тарзи ҳаёти солимро аз нигоҳи сотсиологӣ пурра таҳлил намояд.

8. Нашри натиҷаҳои диссертатсия дар маҷаллаҳои тақризшавандаи илмӣ. Аз рӯйи мавзӯи диссертатсионӣ муаллиф 22 мақолаҳои илмӣ ба нашр расонидааст, ки мухтавои онҳо самтҳои асосии таҳқиқотро фаро гирифта, натиҷаҳои назариявӣ ва амалии диссертатсияро инъикос менамоянд. Аз ҷумла, аз ҷониби Чилаева Муҳайё Тоҳировна 8 мақолаи илмӣ дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба нашр расидааст.

Мақолаҳои илмӣ муаллиф ба масъалаҳои гуногуни назариявӣ ва амалии ташаккули тарзи ҳаёти солим бахшида шуда, мавзӯҳои «Тарзи ҳаёти солими ҷавонони муосир», «Масъалаи ташаккули тарзи ҳаёти солим ва роҳҳои тарғиби он дар доираи ҷавонони Тоҷикистон», «Масъалаҳои иҷтимоии ташаккули тарзи ҳаёти солими ҷавонони Тоҷикистонӣ», «Фактори формирования здорового образа жизни

молодежи», «Вазъи муосири тарзи ҳаёти солими ҷавонон дар Тоҷикистон (дар асоси таҳқиқоти сотсиологӣ)», «Самтҳои асосӣ ва дурнамои ташаккулёбии тарзи ҳаёти солими ҷавонон дар Тоҷикистон (натиҷаи таҳқиқоти сотсиологӣ)», «Мафҳум ва моҳияти тарзи ҳаёти солим (таҳлили сотсиологӣ)», «Омӯзиши ҷанбаҳои иҷтимоии тарзи ҳаёти солими ҷавонон» -ро дар бар мегиранд.

Инчунин, мазмуни диссертатсия дар мақолаҳои конференсияҳои ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ баррасӣ гардидаанд, ки ба мавзӯҳои «Влияние здорового образа жизни на процесс обучения молодёжи», «Влияние окружающей среды на здоровье общества», «Дарҷаи нақҳаҳои ва самаранокии низомии тандурустӣ дар Тоҷикистон», «Масъалаи ташаккули тарзи ҳаёти солими ҷавонон», «Социальные проблемы формирования здорового образа жизни молодёжи», «Социальные риски и факторы формирования здорового образа жизни молодёжи», «Нақши қори иҷтимоӣ дар ташаккули тарзи ҳаёти солим», «Формирование здорового образа жизни на процесс обучения молодёжи», «Ташаккули тарзи ҳаёти солими ҷавонон – яке аз самтҳои асосии сиёсати иҷтимоии давлат», «Раванди ташаккули тарзи ҳаёти солими ҷавонон дар ҷомеаи муосири Тоҷикистон (таҳлили сотсиологӣ)», «Ташаккули тарзи ҳаёти солими ҷавонони Тоҷикистон», «Нақши сармояи инсонӣ дар ташаккули тарзи ҳаёти солими ҷавонон», «Нақши тарзи ҳаёти солим дар ташаккули ҳувияти иҷтимоии ҷавонон», «Тарзи ҳаёти солим дар таълимоти Ибни Сино» бахшида шудаанд.

Муҳтавои ин мақолаҳо ба таври мустаким ба масъалаҳои асосии таҳқиқоти диссертатсионӣ алоқаманд буда, ҷанбаҳои гуногуни иҷтимоӣ ва назариявии масъалаи ташаккули тарзи ҳаёти солимро инъикос менамоянд. Умуман, мақолаҳо ва маърузаҳои Чилаева Муҳайё Тоҳировна бо банди 35-и Тартиб додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, таҳти №267 тасдиқ шудааст, мувофиқ мебошад.

9. Мутобикати барасмиятдарории диссертатсия ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. Диссертатсияи Чилаева Муҳайё Тоҳировна, ки ба масъалаи «Масъалаҳои иҷтимоии ташаккули тарзи ҳаёти солими ҷавонон: омилҳо ва дурнамои он (таҳлили сотсиологӣ)» қори илмӣ мустакил, мукамал ва ба анҷомрасида буда, мазмун, муҳтаво ва натиҷаҳои таҳқиқот ва барасмиятдарории он ба талаботи Комиссияи

олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯ мебошад.

10. Эрододҳо ва нуктаҳои баҳсталаб доир ба диссертатсия. Кори диссертатсионии тақризшаванда ҳамчун таҳқиқоти мустақил ва анҷомёфтаи илмӣ арзёбӣ гардида, дар он мақсади асосии таҳқиқоти амалӣ ва вазифаҳои гузашташуда ҳал шудаанд. Дар ҷараёни омӯзиш ва баррасии диссертатсия камбудҳои ҷиддӣ вобаста ба сохтор, мазмун ва тарзи таҳияи он ба назар намерасад. Бо вучуди ин, дар баробари дастовардҳои назаррас, хулосаҳои асоснок ва пешниҳодҳои мақсаднок, дар кори диссертатсионии Чилаева Муҳайё Тоҳировна баъзе норасоҳои ҷузъӣ мушоҳида мегарданд, аз ҷумла:

1. Дар боби 1 зербоби 2 диссертант метавонист, ки ба таври муфассал аз назарияҳои ташаккули тарзи ҳаёти солим аз ҷониби муҳаққиқони илми тиб баррасӣ менамуд, ки метавонист сатҳи илмии таҳқиқотро боз ҳам баланд намояд.

2. Дар боби 2 зербоби 2 – и диссертатсия, муаллиф метавонист тибро ҳамчун ниҳоди иҷтимоӣ ва раванди ғайолияти онро ба ташаккули тарзи ҳаёти солим, тарғиб ва ташвиқ, гирифтани пеши роҳи бемориҳо баррасӣ менамуд.

3. Дар қисмати таҳлили натиҷаҳои таҳқиқоти сотсиологӣ баъзе ҷадвалу диаграммаҳо танҳо хусусияти тавсифӣ дошта, таҳлили муқоисавии нишондиҳандаҳо нисбатан маҳдуд ба назар мерасад. Аз ҷумла, истифодаи васеътари таҳлилҳои омӯрӣ ва робитаи байни нишондиҳандаҳои иҷтимоӣ метавонист сатҳи илмии таҳқиқотро боз ҳам баланд намояд.

4. Дар таҳқиқот роҳҳои ташаккули тарзи ҳаёти солим пешниҳод гардидааст, аммо баъзе тавсияҳои амалии муаллиф хусусияти умумӣ дошта, механизмҳои татбиқи онҳо дар шароити воқеии Тоҷикистон ба таври муфассал шарҳ дода нашудаанд. Ба андешаи мо, пешниҳоди механизмҳои мушаххаси татбиқ дар шароити муосир арзиши амалии диссертатсияро бештар мегардонид.

5. Дар баъзе саҳифаҳои диссертатсия норасоҳои ҷузъии имлоӣ, услубӣ ва техникӣ ба назар мерасанд. Аз ҷумла, баъзе иштибоҳҳо дар ҷопи компютерӣ, ҷойгиршавии ғосилаҳо, истифодаи аломатҳои китобатӣ ва тартиби техникӣ матн мушоҳида мешаванд.

Дар маҷмӯъ, эродҳои зикршуда хусусияти тавсиявӣ дошта, арзиши илмӣ, назариявӣ ва амалии таҳқиқоти диссертатсиониро коҳиш намедиханд.

Автореферати диссертатсия тибқи тартиби муқарраргардида барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори фалсафа (PhD) - доктор аз рӯи ихтисоси 6D050100 - Сотсиология (6D050103 - Сохтори иҷтимоӣ, ниҳодҳо ва равандҳои иҷтимоӣ) таҳия гардида, мазмунӣ асосии қори таҳқиқотиро инъикос менамояд ва дар он натиҷаҳои назаррасии илмӣ асоснок гардида, шарҳи пурраи ҳудро ёфтаанд.

11. Хулосаи умумӣ оид ба диссертатсия.

Хулоса, мавзӯ, сохтор ва ҳаҷми диссертатсияи докталаби дараҷаи илмӣ мувофиқи талаботи низомнома оид ба диссертатсияҳои илмӣ иҷро гардида, натиҷаҳои таҳқиқот арзиши назариявӣ ва амалӣ доранд ва тавсияҳои пешниҳодгардида дар амал татбиқшаванда мебошанд.

Бо дар назардошти аҳамиятнокӣ ва арзишнокии диссертатсияи Чилаева Муҳайё Тоҳировна дар мавзӯи «Масъалаҳои иҷтимоии ташаккули тарзи ҳаёти солими ҷавонон: омилҳо ва дурнамои он (таҳлили сотсиологӣ)» барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори фалсафа (PhD) - доктор аз рӯи ихтисоси 6D050100 - Сотсиология (6D050103 - Сохтори иҷтимоӣ, ниҳодҳо ва равандҳои иҷтимоӣ) ба талабот ҷавобгӯ мебошад.

Муассисаи пешбар – Муассисаи давлатии таълимии «Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон ба номи Абӯалӣ ибни Сино» диссертатсияи мазкурро барои ҳимоя дар Шурои диссертатсионии 6D.KOA-104 назди Институти фалсафа ва сиёсатшиносии ба номи А. Баҳоваддинови Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон тавсия медиҳад.

Диссертатсия ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мувофиқ буда, муаллифи он ба дарёфти дараҷаи илмӣ доктори фалсафа (PhD) - доктор аз рӯи ихтисоси 6D050100 - Сотсиология (6D050103 - Сохтори иҷтимоӣ, ниҳодҳо ва равандҳои иҷтимоӣ) сазовор мебошад.

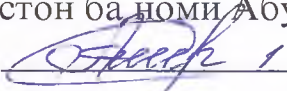
Тақризи муассисаи пешбар дар асоси муқаррароти бандҳои 76-79 ва 81-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.06.2021, №267 тасдиқ гардидааст, таҳия ва пешниҳод шудааст. Тақриз аз ҷониби мудирӣ кафедраи фанҳои ҷомеашиносии

МДТ «Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон ба номи Абуалӣ ибни Сино», доктори илмҳои фалсафа Азимзода М.М. омода гардидааст.

Такриз дар маҷлиси кафедраи фанҳои ҷомеашиносии МДТ «Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон ба номи Абуалӣ ибни Сино» аз 18-уми августи соли 2026, протоколи №1 муҳокима ва тасдиқ карда шудааст. Дар маҷлис 26 нафар иштирок доштанд, ки аз онҳо 3 нафар д.и.ф. ва 1 нафар н.и.ф., 6 нафар н.и.т., 4 нафар н.и.с., 3 муаллими калон ва 9 нафар ассистентҳои мебошанд.

Натиҷаи овоздиҳӣ: «тарафдор» – 26 нафар, «муқобил» – нест, «бетараф» – нест.

Раиси маҷлис:

Дотсенти кафедраи фанҳои ҷомеашиносии МДТ «Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон ба номи Абуалӣ ибни Сино», номзоди илмҳои сиёсӣ, Амонзода С.Б.

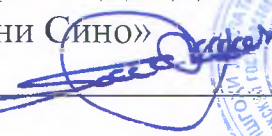
Такризро омода намуд:

мудири кафедраи фанҳои ҷомеашиносии МДТ «Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон ба номи Абуалӣ ибни Сино», доктори илмҳои фалсафа, дотсент Азимзода М.М.

Котиби илмӣ маҷлис:

н.и.ф. Нурализода Х.Н.

Имзоҳои М.М. Азимзода, С.Б. Амонзода ва Нурализода Х.Н.-ро тасдиқ менамоям:

Сардори Раёсати рушди кадрҳои МДТ «Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон ба номи Абуалӣ ибни Сино»

Сафарзода Бехруз Изатулло

Суроғи муассисаи пешбар:

734003, ш. Душанбе, ноҳияи Сино, кӯчаи Сино 29-31;

Тел.: 235-34-96.

Е-mail: info@tajmedun.tj;

Сомонаи расмӣ: www.tajmedun.tj

